

Keel- neus- en oorheelkunde

Cholesteatoom

Inleiding

Cholesteatoom is de medische term voor een bepaald soort chronische middenoorontsteking, waarbij huid van het trommelvlies het middenoor ingegroeid is. Huid heeft de eigenschap dat het zich door celdeling blijft vernieuwen en oude cellagen afstoot in de vorm van huidschilfertjes. In het middenoor kunnen deze niet weg maar hopen zich op in de vorm van een steeds groter wordende bol: het cholesteatoom. Door chemische bestanddelen van het cholesteatoom en door mechanische druk kunnen structuren in het middenoor (de gehoorbeentjes) en zelfs van het binnenoor (evenwicht- en gehoororgaan) aangetast raken.

Dit is een proces van maanden tot jaren maar kan bij kinderen sneller verlopen. Het cholesteatoom groeit vaak van het middenoor door naar het sponsachtige bot achter het oor. Een cholesteatoom-oor veroorzaakt meestal geen pijn en geeft weinig ziekteverschijnselen. Meestal is er wel sprake van pussige uitvloed uit het oor en wordt het gehoor minder. Er bestaat geen medicamenteuze behandeling voor het cholesteatoom.

Schoonmaken

Dit is de eenvoudigste behandeling voor een beginnend cholesteatoom wanneer dit nog een te overzien intrekking van het trommelvlies is. Regelmatig wordt het oor door de KNO-arts schoongemaakt en worden vastzittende opgehoopte huidschilfertjes uit de intrekking verwijderd. Dit gaat vaak lange tijd goed maar kan de verdere ontwikkeling van een cholesteatoom niet altijd stoppen.

Ooroperatie, gesloten techniek

Is er eenmaal een cholesteatoom, dan is een sanerende (gezondmakende) ooroperatie nodig. Deze operatie bestaat er in principe uit dat via een snee achter de oorschelp het bot achter het oor wordt blootgelegd. Vervolgens wordt met een soort tandartsboor dit bot geopend en helemaal schoongemaakt tot het middenoor bereikt wordt. Ook het middenoor wordt dan schoongemaakt en alle zichtbare cholesteatoomdelen worden verwijderd. Tenslotte worden de gehoorbeentjes, indien aangetast, weer zo goed mogelijk gerepareerd of vervangen.

De gehoorgang blijft hierbij intact en de ontstane holte in het bot achter het oor blijft dus afgesloten van de buitenwereld. Daarom wordt dit de gesloten techniek genoemd. Het voordeel is dat dan de beste kans bestaat op een goed herstel van het gehoor en dat een eventuele hoortoestelaanpassing beter lukt in de nog normale gehoorgang. Het nadeel is dat achtergebleven microscopisch kleine cholesteatoomrestjes weer een nieuw cholesteatoom kunnen vormen zonder dat je dit bij het KNO onderzoek kunt zien. Er is daarom vaak na enige tijd een tweede of derde operatie nodig om deze dan inmiddels voor het oog zichtbare restjes alsnog te verwijderen (second look operatie)

Ooroperatie, open techniek

Is het cholesteatoom te uitgebreid dan wordt er vaak gekozen voor deze techniek. In feite is de operatie hetzelfde maar nu wordt ook de achterwand van de gehoorgang verwijderd. Het is dan gemakkelijker het cholesteatoom in zijn geheel te verwijderen. De holte in het bot achter de gehoorgang is en blijft nu dus te zien door de gehoorgang. Het probleem van achtergebleven restjes is hiermee veel kleiner geworden. (Er kunnen in theorie nog wel restjes achter het trommelvlies achterblijven maar in de praktijk komt dit weinig voor).

Nadeel van deze techniek is dat het gehoor altijd wat minder is dan bij een goed gelukte gesloten techniek.

Ook kan zich vuil ophopen in de holte dat regelmatig (om de 3 tot 12 maanden) moet worden verwijderd. Verder ligt het evenwichtsorgaan nu meer aan het oppervlak en kan geprikkeld raken wanneer water of warme of koude lucht in het oor komen waardoor kortdurende duizeligheid ontstaat. Dit kan problemen opleveren met zwemmen. Ook kan de holte door vocht gaan broeien en ontsteken zodat het beter is vocht te vermijden.

Risico's en complicaties

Alle operaties kennen risico's en mogelijke complicaties. Naast de algemene risico's die samenhangen met de narcose gaat het hierbij vooral om risico's voor het oor en omliggende structuren. We doen er natuurlijk alles aan om de risico's zo klein mogelijk te maken en gelukkig is de kans op complicaties klein maar het is toch goed hierover geïnformeerd te zijn.

Gehoor

Het gehoor is meestal al verminderd door aantasting van gehoorbeentjes door het cholesteatoom. Soms moeten gehoorbeentjes worden opgeofferd om het cholesteatoom goed te kunnen verwijderen. Gehoorbeentjes kunnen gerepareerd of vervangen worden. Het resultaat hiervan wisselt. Wanneer het slakkenhuis is aangetast door het cholesteatoom of beschadigd is bij de operatie (beide uiterst zeldzaam) kan totale doofheid aan dat oor ontstaan. Dit kan dan niet meer verholpen worden.

Tinnitus

Is de verzamelnaam voor oorsuizingen of andere geluiden in het oor of het hoofd. Deze worden vaak veroorzaakt door gehoorverlies en kunnen dus al aanwezig zijn in een cholesteatoom-oor. Soms verdwijnt de tinnitus door de operatie. Tinnitus kan echter ook ontstaan door de operatie.

Evenwicht

Het evenwichtsorgaan vormt samen met het slakkenhuis het binnenoer. Ook dit kan beschadigd raken door cholesteatoom of operatie (zeer zeldzaam). Evenwichtsklachten kunnen het gevolg zijn. Het evenwichtsorgaan van het andere oor neemt na verloop van tijd vaak de functie grotendeels over.

Aangezichtsenuw

Deze loopt door het bot achter het oor en door het middenoor. Deze zenuw kan beschadigd raken tijdens de operatie. Een meer of minder ernstige halfzijdige aangezichtsverlamming kan dan het gevolg zijn.

Smaak

Een smaakzenuwtje takt af van de aangezichtsenuw en loopt door het trommelvlies. Uiteindelijk zorgt dit zenuwtje voor de smaak in de tongrand aan die zijde. Beschadiging kan een (meestal tijdelijke) metalige smaaksensatie in de tongrand opleveren.

Vragen

Hebt u vragen, neemt u dan telefonisch contact op met de polikliniek KNO-heelkunde. Wij zijn bereikbaar op werkdagen van 08.30 – 12.15 en van 13.15 – 16.30 uur op telefoonnummer 0543 54 45 00.

Geheimhouding en recht op privacy

Alle medewerkers van ons ziekenhuis hebben een geheimhoudingsplicht. Verder heeft u als patiënt recht op privacy. Uitgebreide informatie hierover kunt u vinden in de folder 'De rechten en plichten van de patiënt'. Deze is verkrijgbaar op de afdeling en bij de patiënteninformatie in de centrale hal. Daarnaast is deze folder te vinden op: www.skbwinterswijk.nl